

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/396
61.10

Sayı :54045643-610-1 – 866
Konu :Yazılı Soru Önergesi

17.10.2018

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :14.08.2018 tarihli ve 43452547-120.07-337217 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Eskişehir Milletvekili Sayın Utku ÇAKIRÖZER'e ait 7/396 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek: Cevabi Görüş 7/396 (3 sayfa)

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ SAYIN UTKU ÇAKIRÖZER'E AİT 7/396 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Porsuk Çayı, Kütahya İlinden doğmaktadır. Bu çay üzerinde inşa edilmiş olan Porsuk Barajı'nın rezervuar alanının büyük bir kısmı Kütahya İli sınırlarında, aksı Eskişehir İlinde olup, barajı besleyen drenaj alanının yaklaşık %95'lik kısmı Kütahya İlindedir. Porsuk Barajında depolanan su, dipsavaktan dere yatağına ihtiyaca göre kontrollü bir şekilde bırakılmaktadır. Bırakılan bu su, yaklaşık 35 km mansapta bulunan Karacaşehir Regülatörü vasıtası ile Eskişehir Sulamasına ve Eskişehir İçmesuyu Arıtma Tesisine iletilmektedir. Bunun dışında doğal hayatın idamesini karşılayabilmek maksadıyla, regülatör savağında belli nispette su bırakılmaktadır. Şu an Eskişehir Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilen Porsuk Çayı dere yatağı düzenlemesinde kullanılan su ile doğal hayatın idamesini karşılayabilmek maksadıyla bırakılan su, bu sudan karşılanmaktadır.

Porsuk Çayı, baraj çıkışından sonra yaklaşık 245 km yol kat ederek Polatlı İlçesi'nde, Sakarya Nehri ile birleşmektedir. Bu 245 km'lik mesafenin yaklaşık 230 km'si Eskişehir İli sınırlarında, 15 km'lik kısmı Polatlı İlçesi sınırlarındadır.

Eskişehir İli sınırlarını terk edene kadar Eskişehir Sulaması dışında; Alpu, Beylikova, Mihalıcçık İlçelerindeki birçok sulamanın su kaynağı Porsuk Çayı'dır. Özellikle kurak dönemlerde, çiftçinin yoğun ve bilinçsiz su kullanımı neticesinde Mihalıcçık Yunusemre, Sazak, Biçer, İlören Mahallelerine varmadan dere yatağında su tükenmektedir. Aslında dere yatağında su bulunmaması neticesinde yaşanan sıkıntılar sadece Polatlı'ya bağlı Sazılar, Ömerler, Kıranharmanı vs. köylerinin değil, Eskişehir İl sınırına yaklaşık 50 km mesafedeki Eskişehir Mahallelerine de aittir. Nitekim yakın zamanda soru önergesine konu olan doğal hayatın idamesini karşılayabilmek maksadıyla bırakılan su için, Eskişehir İlören Muhtarımızın da yoğun talebi olmuştur.

Dokuz köy muhtarımızın yazılı talebi doğrultusunda, dere yatağı canlı hayatının idamesi ve büyük zirai kayıplara sebep olmamak amacıyla Porsuk Barajı'ndan Porsuk Çayı yatağına, 13.07.2018-23.07.2018 tarihleri arasında Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) tarafından, ilave 3m³/s su bırakılmıştır. Suyun bırakılması konusunda DSİ'ye herhangi bir şekilde baskı yapıldığı iddiaları doğru olmadığından, soruşturmaya mahal verilecek bir durum söz konusu olmamıştır.

Eskişehir İlimizin içme ve kullanma suyu ihtiyacının karşılanması öncelikli olup, bunu riske edecek herhangi bir girişimde bulunulmamıştır. Bir yıllık içme ve kullanma suyu ihtiyacı kümülatifte yaklaşık olarak 43 milyon m³ olup, mezkûr dönemde bırakılan ilave su yaklaşık olarak 2,5 milyon m³'tür. İlave olarak bırakılan suyun büyük kısmının Eskişehir çiftçisi tarafından kullanıldığı ve çıkış noktasındaki debinin yaklaşık 0,7 m³/s olduğu düşünüldüğünde, Polatlı'ya intikal eden su 500.000 m³ civarındadır. Sudaki kullanım hakkının suyun doğduğu, geçtiği yerlerde olması ve kadim su hakkının kanuni hak olması nedeniyle, Porsuk Çayı'ndan ihtiyaç için mansaba su bırakmamak hak ihlali olacağından, belirtilen dönemde dere yatağına su bırakılmıştır. Böyle bir durumda taraflar arasında herhangi bir protokol imzalanması söz konusu değildir.

(Handwritten signature)

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

03.09.2018 tarihi itibarıyla bakıldığında, Porsuk Barajı'nda rezervuar hacmi 167 milyon m³ olup, %35 aktif doluluk oranına sahiptir. 2018 yılı kış aylarının kurak geçmesi ve sıcaklıkların mevsim normallerinin üzerinde seyretmesi sebebiyle, hububat sulaması Mart ayı sonunda başladığından Porsuk Çayı yatağındaki su çekilmesi maksimum seviyeye ulaşmıştır.

Ayrıca Büyükşehir Belediyesince inşa edilen Ilıca Barajı'nda su tutmaya başlanması da, Porsuk yatağındaki su miktarını olumsuz etkilemiştir. Bu zaman içerisinde Mayıs ve Temmuz aylarında, yağışların periyodik aralıklarla olması ile kuraklık etkisi azalmıştır. Porsuk Barajı'ndan sulama sezonu öncesi ile hâlihazırda su durumu kıyaslandığında, şehrin içme ve kullanma suyu ile tarımsal sulamada kullanılan su miktarı ve doğal hayatı koruma amacıyla yatağa bırakılan su sonucunda, 70 milyon m³ su azalmıştır. Bu tüketimlerin normal sınırlar içerisinde olduğu tespit edilmiştir.

Porsuk Barajı'nda Eskişehir İlinin yıllık içme kullanma suyu ihtiyacı 40-43 milyon m³ olup, rezervuarda uzun dönem ihtiyacı karşılayacak su bulunmaktadır.

Suyun kullanımında tasarrufa yönelik önlemler alınmış olup, öncelikle kurak dönemlerde aşırı su tüketen bitki deseni yerine daha düşük ihtiyacı olan bitki ekimi için mahalli yönetimler, zirai teşkilatlar ve çiftçiler uyarılmaktadır. Dere yatağından DSİ tarafından müsaade edilenin dışında su çekimine mani olmak ve kontrollü tüketim sağlamak için geliştirilen ve test aşmasında olan projemiz, elektrik dağıtım şirketleri yetkilileri ile paylaşılarak icraata dökülecektir.

Daha düşük su kullanımına yönelik projeler geliştirilmiş ve Eskişehir Sulamasının modern sulama sistemine dönüşümü için projeler hazırlanmıştır. Ekonomik ömrünü tamamlamış ve kayıpların yoğun yaşandığı sulamamızda yaklaşık 85-120 milyon m³ arasında değişen yıllık su ihtiyacı varken, modern sulama sisteminde bu ihtiyaç 58 milyon m³'e düşecektir.

Porsuk Barajı'nda öncelik, şehrin içme ve kullanma suyu ihtiyacının karşılanmasıdır. DSİ bu doğrultuda genelge, yönetmelikler ve işletme talimatlarına uygun olarak işletmeye devam etmektedir. Şehirde yersiz endişe ortamı oluşturmak için manüplatif haberler yapılmaktadır. İşletme planımızda kimseyi endişeye sevk edecek bir durum söz konusu değildir.

Küresel ölçekte en büyük sorunlardan birisi olan kuraklığın, bugün gelinen nokta itibarıyla fiziksel ve doğal çevre, kent yaşamı, kalkınma ve ekonomi, teknoloji, tarım ve gıda, temiz su ve sağlık olmak üzere hayatımızın her aşamasını etkileyeceği bilinmektedir. Ortalama 6 yılda bir orta, 18 yılda bir şiddetli olmak üzere meteorolojik anlamda kuraklık yaşanmaktadır. Kuraklık genellikle yavaş gelişir, sıklıkla uzun bir süreklilik gösterir ve doğal afetler içinde tahmini en zor olmasıyla birlikte etkileri de çok geniştir. Ülkemizde yaşanması muhtemel tarımsal kuraklığın etkilerini azaltmak ve bu hususta alınacak tedbirleri belirlemek için, Bakanlığımız koordinatörlüğünde Ülkemiz ve ilimiz şartlarına uygun olarak 5 yıllık, 10 yıllık "Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı" hazırlanmış ve de uygulamaya konulmuştur. Ayrıca DSİ tarafından uzun yıllar yağış ortalamalarına göre ve söz konusu kuraklık durumuna göre sulama sezonu öncesinde, ilimiz hidrolojik şartlarına ve karakteristiklerine uygun olarak "İşletme Kuraklık Talimatı" hazırlanarak bu plan doğrultusunda işletme çalışmaları yapılmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Özelde Porsuk Barajı su seviyesine ve su çıkışına yönelik trend analizleri yaptırılmış kuraklığın menfi etkisi gözlemlenmiş ancak, bilinçli su tüketiminin de buna paralel geliştiği ve DSİ tarafından alınan önlemlerin yerinde sonuçlar doğurduğu tespit edilmiştir. Gelecek projeksiyonda bu çalışmalara hız verilerek devam edilecektir.

Ülkemiz genelinde DSİ tarafından içme-kullanma suyu depolama tesisleri, baraj, gölet, sulama ve taşkından koruma amaçlı yapılan tesisler ile bu tesislerin korunması, işletilmesi ile ilgili çalışmalar hızla devam etmekte ve başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere tüm kamuoyunca takip edilmektedir. İllerin içme suyu varlıkları ve ihtiyaçlarının DSİ tarafından envanteri çıkarılmış on-line olarak takip edilebilir hale getirilmiştir.

Eskişehir İlinde yer alan ve şehrin içme-kullanma suyu ihtiyacını karşılayan Porsuk Barajı'ndaki durumda ise, 2019 yılında su sıkıntısı yaşanacağına dair algı oluşturulmakta ve kamuoyu yanlış bilgilendirilmektedir. Porsuk Barajı'ndan tahsis edilen 100 hm³/yıl içme suyu ile sağlanmakta ve söz konusu kaynak ile şehrin uzun vadeli içme suyu ihtiyacı karşılanabilmekte olup, DSİ tarafından Eskişehir İl merkezi için geliştirilen herhangi bir içme suyu projesi bulunmamaktadır. Porsuk Barajı su kaynağı dışında, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'nce Sarıungur Göleti ve Ilıca Barajı'ndan şehre su temini planlanmaktadır.

K M